

**BLACK SEA ADVISORY COUNCIL /BSAC/
CONSILIUL CONSULTATIV PENTRU MAREA
NEAGRA**

Асоциация, регистрирана в регистъра на
Юридически лица с нестопанска
Цел (ЮЛНЦ)
На Р България ЕИК 176964109
Седалище и адрес на управление:
Варна, ул. „Охрид“ №24-26, етаж 1
office@bhsaceu.eu

Asociatie, inregistrata in Registrul
persoanelor juridice fara scop patrimonial
al R Bulgaria, CUI 176964109
Sediu si adresa de conducere:
Mun. Varna, str. "Ohrid" N 24-26, etaj 1
office@bhsaceu.eu

ПРОТОКОЛ

От среща на работна група 6 на КСЧМ – 22 февруари 2023 г

**Тема: „Възможности за сертифициране в рибарството. Дигитализация в
рибарството "**

На 22 февруари 2023 г. в хотел Континентал Форум, гр. Констанца и онлайн през платформата Zoom се проведе среща на работна група 6 на КСЧМ, посветена на темата: „Възможности за сертифициране в рибарството. Дигитализация в рибарството.“

На срещата присъстваха: г-жа Пинелопи Белеку - DG MARE, г-жа Лусия Ревенга – Глобално звено MSC Fishery - DNV Business Assurance, г-н Константин Петров – представител на Генералната комисия по рибарството в Средиземно море (ГКРСМ/GFCM) за България, г-н Александру Симеонов и г-н Дину Добрин – Национална агенция по рибарство и аквакултури (НАРА/ANPA) Констанца, г-жа Джорджета Иванов – Орган на биосферния резерват на делтата на Дунав/ARBDD Тулча, г-н Тибериу Казачиок (Tiberiu Cazacioc) – Асоциация RO-PESCADOR.

Срещата беше открита от председателя на КСЧМ г-н Даниел Бухай и водена от г-н Йордан Господинов.

Г-жа Лусия Ревенга, от DNV Business Assurance – Глобално звено MSC Fishery, направи презентация на тема "Сертифициране на морски храни". Тя представи примери за европейски и световни сертификации и проекти, както и процеса на сертифициране на рибарството от Съвета за морско управление (MSC).

Сертификатите, представени по време на презентацията бяха:

1. Риболов (море, езера и реки)
 - MSC: Съвет за морско управление
 - FoS : Приятел на морето
 - Alaska RFM: Отговорно управление на рибарството в Аляска.

2. Морски водорасли: ASC-MSC стандарт за водорасли
3. Аквакултура:
 - ASC: Съвет за управление на аквакултурите
 - FoS - Aqua: Приятел на морската аквакултура
 - Global GAP: Добри земеделски практики
 - BAP: Най-добри практики за аквакултура
4. Рибни стопанства: - NOOMAS: Регламенти NYTEK и NS 9415 (инспекционни услуги и услуги за сертифициране)

След това г-жа Лусия Ревенга представи схемата и процеса на сертифициране на MSC Fisheries – Съвета за морско управление, като подчерта информация за принципите, продължителността и сертифицирането.

Процесът на сертифициране на MSC Fisheries включва следните аспекти:

- Три принципа: състояние на запасите, екосистема, управление – тези аспекти се вземат предвид в процеса на сертифициране.
- Скъп процес с участие на няколко одитори - разходите за сертифициране също зависят от запасите, за които се изискват сертификати. Производителите подават заявление за сертифициране, след което се извършва проверка и се съставят няколко протокола.
- Този процес първоначално е поверителен, а след това е отворен за обществено обсъждане.
- Клиенти: Индивидуални кораби или национални флоти, кораби за любителски риболов или кораби-фабрики.
- Дълъг процес, над 15 месеца.
- Някои клиенти се нуждаят от консултантска помощ от други субекти.
- Сертификатът е валиден за 5 години и подлежи на годишен контрол.

В края на презентацията г-жа Лусия Ревенга благодари на КСЧМ за поканата да участва в тази работна група и да представи процеса на сертифициране.

Следва сесия с въпроси от членовете и гостите на КСЧМ.

Г-н Даниел Бухай зададе въпрос относно факта, че по време на презентацията в слайда с локации с примерни сертификати и проекти не е отбелязано нищо в района на Черно море. Интересува го дали има лицензирана риболовна организация в Черно море.

Г-жа Лусия Ревенга отговори, че няма отбелязани локации в района на Черно море, тъй като за момента нямат сертификати в този район и това е нов пазар.

Г-н Мариан Паю зададе въпрос относно ползите, които носят тези сертификати, и помоли г-жа Лусия Ревенга да предостави повече информация относно ползите, които носят сертификатите, особено за дребномащабния риболов.

Г-жа Лусия Ревенга подчерта, че тези сертификати предлагат възможност за навлизане на нови пазари. Сертификацията MSC Fisheries дава на притежателите тази

възможност. Необходимо е рибните продукти да бъдат сертифицирани, за да могат да влязат в големите търговски вериги като Carrefour, McDonald's и др., които търсят и изискват продаваните продукти да бъдат със сертификат. За рибарите е важно да разполагат с информация за видове, запаси и история, когато кандидатстват за сертифициране. Що се отнася до сектора на дребномащабния риболов, г-жа Ревенга спомена, че те също имат този проблем в Испания, а именно, че дребните рибари не виждат ползите от тези сертификати. Като пример е дадена Англия, където има много сертификати, а пазарът изисква сертифицирани продукти. Всеки сертифициран вид може да се продава на британския пазар, което е предимство за износителите. Важно е тези дребни рибари да са част от по-големи кооперации/коалиции и да бъдат обединени.

Г-н Мариан Паю благодари за отговора и зададе въпрос, как риболовният сектор може да научи за тези сертификати и как те им помагат.

Г-жа Лусия Ревенга отговори на г-н Паю, че тъй като е от неправителствена организация, той може да информира възможно най-много рибари за някои екологични аспекти и ползите от сертификатите в това отношение.

Г-н Йордан Господинов добави, че големите търговски вериги в България като LIDL, Kaufland изискват продуктите да бъдат сертифицирани и техните кораби искат да навлязат на тези пазари.

Г-н Тибериу Казачок, маркетинг специалист, схеми за качество – Асоциация RO-PESCADOR/Deltaica Seafood SRL направи презентация на тема "Европейски системи за качество." Като начало бяха представени въпроси относно системите за качество и факта, че политиката за качество на ЕС има за цел да защити имената на определени продукти, за да популяризира техните уникални характеристики, свързани с техния географски произход, както и традиционните техники и практики. „Географско означение“ (IG, IGP, DOP) може да бъде защитено за имената на агро-хранителни продукти, ако имат конкретна връзка с мястото, където са произведени.

Географските означения установяват права на интелектуална собственост за определени продукти, чиито качества са тясно свързани с района на производство. За географски означения се срещат следните видове сертификати:

- ЗНП (DOP) = защитено наименование за произход (за храна и вино) - Имената на продуктите, регистрирани като ЗНП, са тези с най-силни връзки с мястото, където са били регистрирани. Всяка част от процеса на производство, обработка и подготовка трябва да се извършва в този регион. Задължително етикетирание на защитени храни и селскостопански продукти.
- ЗГУ (IGP) = защитено географско указание (за храна и вино) - ЗГУ подчертава връзката между конкретен географски регион и името на продукта, ако определено качество, репутация или друга характеристика може да се припише по същество на географския произход на продукта. Задължително етикетирание на защитени храни и селскостопански продукти.

- ГТС (TSG) = гарантиран традиционен специалитет - Гарантираният традиционен специалитет (TSG) подчертава традиционните аспекти, като например начина на производство на продукта или неговия състав, без да го свързва с конкретна географска област. Наименуването на продукт, регистриран като TSG, го предпазва от фалшифициране и злоупотреба. Задължително за всички продукти.

За всеки тип сертифициране бяха представени примери и сертифицирани продукти, регистрирани от Румъния и България.

Друг важен аспект е защитата на името. Като част от системата на ЕС за права върху интелектуалната собственост, наименованията на продукти, регистрирани като географски указания, са законово защитени срещу имитация и злоупотреба в ЕС и в трети страни, където е подписано конкретно споразумение за защита.

Бяха представени и някои аспекти относно процедурата по регистрация на национално и европейско ниво. На европейско ниво това е система със сертификация от трета страна, състояща се от Министерството на земеделието, Европейската комисия и сертифициращ орган. На национално ниво в Румъния органът е Министерството на земеделието и развитието на селските райони, а в България – Министерството на земеделието. След регистрацията, през годините, съответствието с рецептата се проверява на всеки 2 години от ОИС, органът за инспекция и проверка (Румъния). Възможно е също така да има проверка, контрол, вътрешни процедури в рамките на групата кандидати.

Представените ползи бяха разделени в две категории, за потребителите и за производителите, като те са:

- За потребителите
 - Насърчаване на качествената продукция
 - Висококачествени продукти
 - Насърчаване ефективността в пазарната организация, потребителите имат по-ниски разходи за идентификация
- За производители, преработватели
 - Правото да се изключат други, докато съществува стойността на географското означение TSG
 - Диференциация на пазара
 - По-високи цени

След приключване на презентацията последваха въпроси от участниците в работната група.

Г-н Йордан Господинов благодари на г-н Тибериу Казачок за презентацията и отбеляза, че е била много интересна, с примери от двете страни – Румъния и България. Сертификатите показват какъв е произходът, но това не става задължително, а по инициатива на производителите. Бяха представени примери от Румъния и България, но той отбеляза, че в България има по-голямо производство на тези продукти и те правят всичко възможно да защитят географското измерение, и тези продукти да бъдат разпознати на пазара и да носят повече печалба. В България има звено за

сертифициране към Министерството, но за съжаление в сектора на рибарството все още няма сертифицирани продукти. Има място за подобрене, въпреки че Черно море има по-особена динамика в този сектор на рибните продукти. Като препоръка, може да се подеме инициативата за сертифициране на традиционен продукт и да се защитят продуктите, например продукти, които не се произвеждат в други райони.

Г-н Каталин Балабан (Cătălin Balaban) добави, че г-н Господинов е заявил, че препоръчва на рибарите да се сертифицират, но попита г-н Тибериу Казачок дали знае какви ще бъдат разходите, защото доколкото той знае, сертифицирането е скъпо.

Г-н Тибериу Казачок отговори, че тези разходи за сертифициране от негова гледна точка не са много високи (зависи от гледната точка на производителя), но по-високите разходи се появяват след сертифицирането. Продуктите стигат до рафта с по-високи цени или не се виждат там. Проблемът след сертифицирането е как да направим тези продукти да се открояват пред потребителя? Как могат да се ориентират потребителите и как да разпознаят продукта на рафта? Разходите след сертифициране в крайна сметка са най-високи, сравнени с тези за сертифициране, и могат да варират до няколко хиляди евро. Най-трудното е за потребителя да разбере тази цена на рафта, извършената работа за сертифициране, и процеса, през който преминават тези продукти. Техническите разходи на сертифициращ орган не са много високи. В Румъния работят със схеми за сертифициране.

Г-н Йордан Господинов добави още, че това е начин, по който можем да защитим даден продукт и неговата специфика, да развиваме аквакултури, различни рибни продукти. Имаме нужда от повече инициативи за сертифициране на продукти от България и Румъния.

Г-жа Пинелопи Белеку, DG MARE - спомена, че се радва да участва в тази среща и благодари на КСЧМ за поканата, както и за организирането на тези срещи в хибриден формат, като по този начин дава възможност на представители на DG MARE да участват в тях. Тя допълни, че темата на срещата е много важна и трябва да признае, че това е една от най-информативните срещи, които КСЧМ е имал досега. Сертифицирането на продуктите от риболов и аквакултури е много важен аспект и тези сертификати повишават добавената стойност на продуктите от риболов. Що се отнася до информацията за сертифицираните продукти, има 31 сертификата за рибни продукти и 21 производители на аквакултури и риболов от Франция, Германия, Холандия и др. Географското означение на продукта също добавя стойност и такива означения има в Черно море. В Европа, DG MARE обръща внимание на произхода на продуктите. Информация за това, как продуктите могат да бъдат сертифицирани и ползите от сертифицирането, са достъпни на уебсайта на Комисията, както и на този на GFCM.

Следва закриване на срещата.

Протокол от срещата: г-жа Анка Панаит

Председател на КСЧМ: г-н Даниел Бухай